

แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียน
ไทรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
The Guidelines for Internal Supervision of Education Institution
using the Classroom as a Base of the Taimit School Group
under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1

นัทธมน สงทอง¹ พิมพภา ธรรมสิทธิ² วาญญู ขลิบเงิน³

Natthamon Songtong, Pimpaka Thammasit, Watanyoo Khibngoen

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนไทรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ประชากรที่ใช้ในระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 19 คน และครู 107 คน รวม 126 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 2 คน และศึกษานิเทศก์ 2 คน รวม 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ด้านการประเมินผลและเผยแพร่ และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ตามลำดับ แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนไทรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มี 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ศึกษาบริบทปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการทั้งภายในและ

Received: 2023-05-09 Revised: 2023-07-10 Accepted: 2023-07-10

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
Master of Education Program Students Department of Educational Administration Uttaradit
Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Mewradg@gmail.com

²อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Lecturer in Educational
Administration Uttaradit Rajabhat University e-mail: Phimpaka@live.ur.ac.th

³อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Lecturer in Educational
Administration Uttaradit Rajabhat University e-mail: krupong007@gmail.com

ภายนอกสถานศึกษา ด้านการวางแผนการนิเทศ กำหนดเป้าหมาย จัดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ จัดทำคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติการนิเทศ สร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และด้านการประเมินผลและเผยแพร่ จัดทำรายงานผลการนิเทศภายใน

คำสำคัญ (Keywords): การนิเทศภายใน; แนวทาง; ห้องเรียนเป็นฐาน

Abstract

The purposes of this research were to study the needs and to study the guidelines for Internal Supervision of Education Institution using the Classroom as a Base of the Taimit School Group under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1. The population of Phase 1 consisted of 19 school administrators and 107 teachers total 126 people. The tool used to collect data was a questionnaire. The target group of Phase 2 consisted of a school administrator, 2 teachers head of academic affairs and 2 supervisors total 5 people. The data collection tool was a structured interview in which the researcher analyzed and synthesized the data obtained from the questionnaire collection. The analytical device included frequency, percentage, mean, standard deviation, priority need index and content analysis. The results findings were as follow. The needs for Internal Supervision of Education Institution using the classroom as a Base sorted in descending order as follows the supervisory planning, the supervision practice, the creation media and supervision tools, the evaluation and publish and study of current condition problems and needs. The Guidelines for Internal Supervision of Education Institution using the Classroom as a Base of the Taimit School Group under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1. There were five aspects included study of current condition problems and needs to study of current context problems and needs of internal and External. The supervisory planning have defined goals and rank operating procedures. The creation media and supervision tools to provide instruction for Internal Supervision. the supervision practice to clarify the process for internal supervision practice. And the evaluation and publish make a report for internal supervision. The proposed of the Guidelines for Internal Supervision of Education Institution using the Classroom as a Base were overall rated as suitable and feasible at a high level.

Keywords: Internal Supervision; Guideline; The Classroom as a Base

บทนำ (Introduction)

การศึกษาไทยในปัจจุบันมีการจัดการศึกษาตามบริบทของการจัดการศึกษาอันเป็นไปตามแผนการศึกษาของชาติคือ พัฒนาค้น พัฒนาครูอาจารย์ พัฒนาสังคมในหลากหลายรูปแบบที่เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐและเอกชน การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยเน้นให้เด็กเป็น คนดี คนเก่ง มีความสุข มีคุณธรรมอาศัยการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน เกิดการบูรณาการวิชาต่างๆเข้าด้วยกันเป็นสหวิทยาการเพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความต้องการของผู้เรียนและชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการจึงต้องมีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังท้องถิ่นอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต นอกจากนั้นในอนาคตจะมีการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตและเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีบทบาทอย่างยิ่งในระบบการศึกษาในอนาคต (ประหยัด พิมพ์า, 2562)

จากรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของปีการศึกษา 2564 ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 19 โรงเรียน พบว่าแนวโน้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกวิชาต่ำกว่าร้อยละ 50 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 5 โรงเรียน พบว่าแนวโน้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกวิชาต่ำกว่าร้อยละ 50 สรุปได้ว่าจุดที่ควรพัฒนาของโรงเรียนในกลุ่ม 9 ไตรมิตรคือ 1. พัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (โรงเรียนขยายโอกาส) 2. วางแผนพัฒนาการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Active Learning เพื่อนำผลการประเมินการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียนมาพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน 4. วางแผนพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ต่อเนื่องเป็นระบบ 5. รายงานผลการปฏิบัติงานให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน รวมถึงบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาทราบถึงการปฏิบัติงานและผลสัมฤทธิ์ในแต่ละปีการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 2565)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นชัดเจนว่ากลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 19 โรงเรียนมีความจำเป็นต้องพัฒนาด้านการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งกลยุทธ์ที่สำคัญ ประการหนึ่งในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ คือการนิเทศภายในสถานศึกษา เนื่องจากการนิเทศภายในสถานศึกษาจะเป็นการช่วยเหลือให้คำแนะนำ ปรับปรุงและนำไปสู่กระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย 2562 ปีทองแห่งการนิเทศภายในห้องเรียนเป็นฐานเพื่อคุณภาพของผู้เรียน ถือได้ว่าการนิเทศภายในมีความสำคัญอย่างมากต่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับครูและโรงเรียน เพราะการที่จะทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพทางการเรียนที่สูงขึ้นได้นั้นครูและบุคลากรทางการศึกษา

จำเป็นจะต้องมีคุณภาพที่สูงขึ้นด้วย (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เพื่อหาผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และเพื่อพัฒนาครูในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มไตรมิตร 19 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ปีการศึกษา 2565 ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 19 คน และครู 107 คน รวม 126 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.970 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการประเมินผลและเผยแพร่

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ที่มีลักษณะแบบปลายเปิด

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

3.2 นำหนังสือเก็บรวบรวมข้อมูลส่งให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามในระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566 ถึง 15 มีนาคม 2566 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 นำค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น มาวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี (Modified Priority Needs Index : PNI) (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) เพื่อจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นของแต่ละด้าน

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูหัวหน้างานวิชาการ 2 คน และศึกษานิเทศก์ 2 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 รวม 5 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษาสูงสุดและสถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ตอบเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ โดยนำค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 - 3 ของแต่ละด้านมาเป็นประเด็นคำถามสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

3.2 ประสานงาน นัดหมาย วัน เวลา ขอสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง โดยดำเนินการสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 10 เมษายน 2566 – 30 เมษายน 2566

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ยึดเนื้อหาข้อมูลเป็นเกณฑ์ แล้วสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เป็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ภาพรวม

การนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับ PNI
	μ	σ	μ	σ		
1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ	3.019	0.603	4.478	0.549	0.483	5
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ	2.657	0.658	4.529	0.542	0.704	1
3. ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	2.735	0.636	4.376	0.584	0.600	3
4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	2.603	0.571	4.411	0.617	0.694	2
5. ด้านการประเมินผลและเผยแพร่	2.865	0.639	4.422	0.564	0.544	4
รวม	2.776	0.621	4.403	0.571	0.605	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ด้านการประเมินผลและเผยแพร่ และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เป็นดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีแนวทางคือ ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรร่วมกันศึกษาบริบทปัจจุบันของสถานศึกษา ปัญหาและความต้องการจากข้อมูลสารสนเทศในทุก ๆ ด้านที่เป็นปัญหาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา นำเทคนิคการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงาน นำข้อมูลมาจัดรวบรวมร่วมกันวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการ PLC เพื่อตัดสินใจร่วมกัน ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการเร่งด่วน กำหนดเป้าหมายในการนิเทศภายในร่วมกัน

2.2 ด้านการวางแผนการนิเทศ มีแนวทางคือ โรงเรียนมีประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในสถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดเป้าหมายการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน วางแผนการนิเทศ นำข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มากำหนดรายละเอียดกิจกรรม จัดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน กำหนดโครงการการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา จัดทำเป็นคู่มือการนิเทศ กำหนดปฏิทิน ประชุมการดำเนินงานระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ดำเนินงานการนิเทศตามปฏิทินที่ได้กำหนดไว้

2.3 ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ มีแนวทางคือ แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำเครื่องมือการนิเทศในรูปแบบของคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน คำนึงถึงความเหมาะสมของบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดการนิเทศที่สถานศึกษา กำหนด นำเครื่องมือไปใช้ในการปฏิบัติการนิเทศตามที่ปฏิทินกำหนด ผู้บริหารสถานศึกษา นิเทศติดตามโดยนำเครื่องมือการนิเทศภายในมาใช้ประเมินผลการใช้เครื่องมือการนิเทศด้วยกระบวนการ PLC ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ สะท้อนผลการใช้เครื่องมือนิเทศภายในโดยนำผลจากการสะท้อนคิด ไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขสื่อและเครื่องมือนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ มีแนวทางคือ โรงเรียนประชุมชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ การใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ดำเนินการนิเทศตามแผนและปฏิทินการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สรุปผลการนิเทศภายในสถานศึกษาและจัดทำรายงานผลการนิเทศเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

2.5 ด้านการประเมินผลและเผยแพร่ มีแนวทางคือ โรงเรียนนำผลจากการประเมินการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ข้อมูลจากการสะท้อนผลการนิเทศ รายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการการนิเทศภายในสถานศึกษา มาใช้วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษาต่อไป จัดทำรายงานผลการนิเทศภายในสถานศึกษา เสนอต่อผู้บริหารในสถานศึกษา และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานของสถานศึกษา ตามช่องทางต่างๆที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น เพจ Facebook, กลุ่ม Line ครูประจำ, ช่อง Youtube ของโรงเรียน, เว็บไซต์ของโรงเรียน เป็นต้น จัดประกวดสื่อการสอน ประกวดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกวดห้องเรียนต้นแบบ เป็นต้น คัดเลือกครูที่มีผลงานโดดเด่นในการจัดกระบวนการเรียนการสอน มอบเกียรติบัตรให้ครูที่มีผลงานที่เกิดจากการนิเทศภายใน เป็นการสร้างแรงจูงใจ และเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติครู

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยมีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านที่มีค่าสูงสุดเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศ ทั้งนี้เป็นเพราะ การวางแผนการนิเทศเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานนิเทศภายใน และเน้นการทำงานที่เป็นระบบ โดยดำเนินการตามแผนการดำเนินงานใช้คู่มือการนิเทศภายใน เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศ บอกให้รู้ถึงจุดมุ่งหมาย สิ่งที่คาดหวัง วัตถุประสงค์ที่ต้องการที่ได้กำหนดไว้ บอกเป้าหมายที่ต้องการในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ แสดงวิธีการดำเนินงานที่มุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ แสดงถึงวิธีการ ติดตาม ควบคุมกำกับ การปฏิบัติงานนิเทศภายในและการประเมินผลสำเร็จของการนิเทศ ตามที่กำหนดไว้ในแผน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กำชัย ยุกติชาติ (2564) พบว่า การดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การประเมินผลและรายงานผล และการสร้างเครื่องมือนิเทศ

2. แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน

2.1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ พบว่า ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรร่วมกันศึกษาบริบทปัจจุบันของสถานศึกษา ปัญหาและความต้องการจากข้อมูลสารสนเทศในทุก ๆ ด้านที่เป็นปัญหาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา นำเทคนิคการประเมินความเสี่ยง(Risk Assessment) มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงาน นำข้อมูลมาจัดรวบรวมนำวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการ PLC เพื่อตัดสินใจร่วมกัน ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการเร่งด่วน กำหนดเป้าหมายในการนิเทศภายในร่วมกัน ซึ่งกำชัย ยุกติชาติ (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนพัฒนาดตนเองรายบุคคล (ID PLAN) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาของครู ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานการพัฒนาดตนเองของครูแต่ละบุคคล (SSR) และรายงานการประเมินของสถานศึกษา (SAR) เพื่อจัดเก็บเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์ผลการทำงานและพัฒนางานต่อไป คณะครูควรส่งเอกสารธุรการขึ้นเรียน ผลการเรียนรู้แผนการสอนและแบบบันทึกหลังสอนเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ผู้เรียน และวิเคราะห์ปัญหา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ผู้บริหารควรนำเทคนิคการประเมินความเสี่ยง(Risk Assessment) มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงาน เพื่อช่วยลำดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี

และสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ ลำเนา (2565) พบว่า สถานศึกษาควรตรวจสอบสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อจำกัดในการนิเทศภายในและวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน สร้างความเข้าใจการนิเทศภายในที่ตรงกัน กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

2.2 ด้านการวางแผนการนิเทศ พบว่า โรงเรียนมีประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในสถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดเป้าหมายการนิเทศภายใน สถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน วางแผนการนิเทศ นำข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มากำหนดรายละเอียดกิจกรรม จัดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน กำหนดโครงการการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา จัดทำเป็น คู่มือการนิเทศ กำหนดปฏิทิน ประชุมการดำเนินงานระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ดำเนินงาน การนิเทศตามปฏิทินที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งมาริสา ทองคำ (2560) กล่าวว่า สถานศึกษาควรจัดทำ ปฏิทินการปฏิบัติการนิเทศการศึกษารายสัปดาห์ไว้ในโครงการนิเทศและแผนปฏิบัติการของ โรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงการการนิเทศจะใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่ทุกฝ่ายมีความ เข้าใจตรงกันมีจุดมุ่งหมายเดียวกันเพราะทุกฝ่ายได้ประชุมหารือร่วมกันในการทำโครงการ ทำให้ การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานนิเทศภายใน ผู้บริหารและคณะกรรมการร่วมวิเคราะห์ปัญหา เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานให้ครอบคลุมทุกด้าน จัดทำปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรุทธ์ นันทมาศวังนรา (2560) พบว่า มีการกำหนดแผนการนิเทศภายในของสถานศึกษา มีการ ประชุมคณะครูเพื่อร่วมกันวางแผนวิเคราะห์สภาพปัญหาที่พบ มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของคณะครูในโรงเรียน มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานนิเทศภายใน ในรูปตาราง รายสัปดาห์/รายเดือน มีการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของ โรงเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน มีการกำหนดกิจกรรม รายละเอียด เป้าหมายและตัว บ่งชี้การนิเทศภายใน และมีการสรุปผลการวางแผนและกำหนดทางเลือกในการดำเนินงานนิเทศ ภายในอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

2.3 ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ พบว่า โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำ เครื่องมือการนิเทศในรูปแบบของคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน คำนึงถึง ความเหมาะสมของบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดการนิเทศที่สถานศึกษา กำหนด นำเครื่องมือไปใช้ในการปฏิบัติการนิเทศตามที่ปฏิทินกำหนด ผู้บริหารสถานศึกษา นิเทศ ติดตามโดยนำเครื่องมือการนิเทศภายใน มาใช้ประเมินผลการใช้เครื่องมือการนิเทศด้วย กระบวนการ PLC ร่วมกัน ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ สะท้อนผลการใช้เครื่องมือนิเทศภายใน โดยนำผลจากการสะท้อนคิด ไปพัฒนาปรับปรุง แกไขสื่อและเครื่องมือนิเทศให้มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น ซึ่งประดุจดาว บรรดาศักดิ์ (2560) กล่าวว่า ต้องทำความเข้าใจร่วมกันในการสร้างสื่อและ เครื่องมือให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ท้นต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน มีการนำเทคนิคใหม่ๆมาใช้ในการ นิเทศ มีการจัดเก็บสื่อ เครื่องมืออย่างเป็นระบบ จัดตั้งห้องหรือศูนย์กลางในการเก็บข้อมูลและมี

การนำข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรวุฒิ หอมอินทร์ (2563) พบว่า โรงเรียนประชุมเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการด้านการนิเทศภายใน เพื่อสร้างเป็นเครื่องมือในการนิเทศภายใน มีการวิเคราะห์ประเมินคุณภาพ และปรับปรุงพัฒนา เครื่องมือในการนิเทศภายในก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งแจ้งถึงความสำคัญ วิธีการใช้ และประโยชน์ของ เครื่องมือในการนิเทศภายในแต่ละอย่างให้ครูได้รับทราบ

2.4 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ พบว่า โรงเรียนประชุมชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ การใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจ ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ดำเนินการนิเทศตามแผนและปฏิทินการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สรุปผลการนิเทศภายในสถานศึกษา และจัดทำรายงานผลการนิเทศเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งประภาภรณ์ พลรักษ์ (2560) กล่าวว่า มีคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งจะเป็น ผู้ประสานงานระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน ช่วยให้การดำเนินงานการนิเทศเป็นไปตาม ปฏิทินการนิเทศ อีกทั้งยังช่วยทำความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ตลอดจน คณะกรรมการนิเทศนั้นควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาผู้นิเทศและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของธารทิพย์ ด้ายศ (2561) พบว่า โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงบทบาทของผู้ นิเทศและผู้รับการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานพร้อมทั้งสนับสนุนการ จัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการ ปฏิบัติการสอน มีความศรัทธาในวิชาชีพครูอย่างแท้จริง ดำเนินกิจกรรมการนิเทศโดยตรง เช่น การ สังเกตการณ์สอน การสาธิตการสอน การสนทนาทางวิชาการ

2.5 ด้านการประเมินผลและเผยแพร่ พบว่า โรงเรียนนำผลจากการประเมินการนิเทศ ภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ข้อมูลจากการสะท้อนผลการนิเทศ รายงานผลการ ปฏิบัติงานตามโครงการการนิเทศภายในสถานศึกษา มาใช้วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน ปีการศึกษาต่อไป จัดทำรายงานผลการนิเทศภายในสถานศึกษา เสนอต่อผู้บริหารในสถานศึกษา และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์การ ปฏิบัติงานของสถานศึกษา ตามช่องทางต่างๆที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น เพจ Facebook, กลุ่ม Line ครูประจำ, ช่อง Youtube ของโรงเรียน, เว็บไซต์ของโรงเรียน เป็นต้น จัดประกวดสื่อการสอน ประกวดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกวดห้องเรียนต้นแบบ เป็นต้น คัดเลือกครูที่มีผลงานโดดเด่นใน การจัดกระบวนการเรียนการสอน มอบเกียรติบัตรให้ครูที่มีผลงานที่เกิดจากการนิเทศภายใน เป็น การสร้างแรงจูงใจ และเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติครู ซึ่งสุริยา สุนาอาจ (2560) กล่าวว่า ประชุม ชี้แจงให้ครู บุคลากรในโรงเรียนทราบรายละเอียดของแผนการประเมินผลการนิเทศภายใน สถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วม กำหนดระยะเวลาและวิธีที่จะ

ประเมินผลในแผนการประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษากำหนดสาระสำคัญของเรื่องที่จะประเมินผล ประเมินผลการนิเทศเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินจากการนิเทศทั้งด้านปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการปรับปรุงงาน มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการประเมินการนิเทศภายในสถานศึกษาสู่สาธารณชน สังเคราะห์นวัตกรรมและผลที่เกิดจากการนิเทศภายในที่ประสบผลสำเร็จ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผลการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกาดนวัตกรรมและผลที่เกิดจากการนิเทศภายในที่ประสบผลสำเร็จนำเอาผลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสายวิญญู ดวงสนาม (2561) พบว่า หลังจากการนิเทศสิ้นสุดผู้นิเทศมีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูผู้รับการนิเทศทันที เพื่อทราบถึงการปฏิบัติงานทางด้านการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศ บอกถึงจุดเด่นจุดด้อย แล้วนำปัญหาที่ได้ไปหาแนวทางการแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศ มีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับแรก ดังนั้นในการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและศึกษานิเทศก์ควรประชุมหรือร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาโดยให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจแสดงความต้องการหรือให้ความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน การส่งเสริมสนับสนุนที่เริ่มจากการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน พัฒนาผู้เรียนจากในห้องเรียนให้มีคุณภาพจะนำไปสู่การเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 จากการวิจัยได้แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ที่ประกอบด้วย 5 ด้าน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการนิเทศภายในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่าด้านการวางแผนการนิเทศ มีสภาพที่เป็นอยู่ระดับน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนกำหนดวิธีการพัฒนาครูและนักเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) เป็นเครื่องมือไปพัฒนา ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการนิเทศภายในสถานศึกษา

2.2 จากผลการวิจัยแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า

สภาพที่เป็นอยู่การนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวม ด้านการปฏิบัติการนิเทศ มีค่าน้อยที่สุด ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการนิเทศภายในระหว่างกลุ่มโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กำชัย ยุกติชาติ. (2564). การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัด ลูกแกประชาชนุทิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. ปรินญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงใจ ศรีไชย. (2560). การศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธารทิพย์ ด้ายศ. (2561). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ธีรภูมิ หอมอินทร์. (2563). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิรุทธ์ นันทมาตวงนรา. (2560). รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สิริวิสาสน์.
- ประดุงดาว บรรดาศักดิ์. (2560). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประภาภรณ์ พลรักษ์. (2560). แนวทางการส่งเสริมกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ประหยัด พิมพา. (2562). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด. 7(1), 242.
- พุทธชาติ แสนอุบล. (2560). สภาพปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มาริสา ทองคำ. (2560). แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาของอำเภอสรรคบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- วรารณ ต๊ะอุป. (2565). แนวทางการนิเทศภายในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมจังหวัดอุดรดิตถ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สุริยา สุณาอาจ. (2560). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- โสภณ ลำเนา. (2565). แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 10(40), 225-234.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยงานศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, น. 9.